Nr. 451 Rocznik XXIV.

2 K miesięcznie z odsyłką.
Zagranicą miesięcznie 2 M. 30 f. 3 fr. 50 ctm., 2½ szyl. 70 cm. amer. Tygodniowo w Krakowie 40 h, z dostawą do domu 46 h.
Cena numeru wieczornego 6 h
Oba wydania razem 10 h w mieście i na prowincyi.

NAPRZÓD

Organ centralny polskiej partyi socyalno-demokratycznej.
Wychodzi dwa razy dziennie: rano i wieczór.
WYDANIE WIECZORNE.

Redakcya i Administracya Kraków, Dunajewskiego 5.
Reklamacye otwarte są wolne od opłaty pocztowej. — Redakcya rękopisów nie zwraca i bezimiennych listów nie uwzględnia.
Konto czekowe Nr. 34.095.
Dział inseratowy: ul. Gołębia L. 2, I. p.
Telef. Nr. 1354. Konto czek. 910.
Ceny ogłoszeń: Za miejsce wiersza petitem 24 h. Za miejsce wiersza petitem w nadesłanem 60 h.

Komunikat austryacki.

Urzędowo donoszą 15 grudnia: **Wiedeń**, 15 grudnia.

Rosyjski teren wojenny.

Zadnych szczególnych wydarzeń.

Włoski teren wojenny.

Położenie niezmienione.

Zwycięskie walki wojsk austro-węgierskich w Czarnogórze.

Wojska austro-węgierskie jenerała Koevessa, które posuwają się z Plevlje, zajęły wczoraj czarnogórskie pozycye także na południe od Vrana gora w całej szerokości. Jedna kolumna w pościgu dotarła aż do wąwozu Tara i rozpędziła koło Glibaci nieprzyjacielski batalion. Inne wojska dotarły aż do Grabu.

Na wzgórzach bezpośrednio na wschód od Berane walczą obok naszych oddziałów także Muzułmanie i Albańczycy z Czarnogórcami.

Liczba wczoraj wziętych do niewoli wynosiła 340 żołnierzy i 150 obowiązanych do służby wojskowej.

Zastępca szefa sztabu generalnego *von Hoefer*, marszałek polny porucznik.

Komunikat niemiecki.

Wielka główna kwatera donosi 15 grudnia: **Berlin**, 15 grudnia.

Zestrzelenie 4 samolotów francuskich.

Na froncie zachodnim nie wydarzyło się nic szczególniejszej wagi.

Wczoraj na wysokości La Panne zaatakowali nasi lotnicy z obserwowanym wynikiem angielski parowiec, który dnia 12 b. m. się rozbił.

Nieprzyjaciel, który wysłał kilka eskadr lotniczych na Bapaume, Peronne, do Lotaryngii i nad Mühlheim, stracił w walkach powietrznych i od ognia naszych dział obronnych 4 aparaty lotnicze, między tymi wielki samolot z dwoma motorami.

Teren wschodni.

Nic nowego.

Walki w Czarnogórze.

Na południowy zachód od Plevlje nieprzyjaciela odrzucono po za Tara i dalej na wschód po za linię Grab—Brodava. Wzięto kilkaset ludzi do niewoli.

Naczelne kierownictwo armii.

Proklamowanie niezawisłości Albanii?

Wiedeń, 15 grudnia.

„N. W. Journal“ donosi, że albańscy notable z okolic Elbassanu, Tirany, Kroi i Kawji **proklamowali niezawisłość Albanii** i utworzyli konstytucyjne przedstawicielstwo ludowe; tem samem zerwali oni z Essadem paszą.

Rosya domaga się wydania dezerterów.

Budapeszt, 15 grudnia.

„Az Est“ donosi, że rząd rosyjski domaga się od Rumunii wydania dezerterów rosyjskich, którzy schronili się do Rumunii i tam są internowani. **Rumunia nie dała narazie odpowiedzi**, jednak zdaje się, że **odpowiedź będzie odmowna.**

Nastrój w wojsku angielskiem.

Berlin, 15 grudnia.

Korespondent „Voss. Ztg“ donosi z Londynu: Kilku lordów, przeważnie członków Izby lordów, otrzymało zezwolenie na odwiedzenie frontu na zachodzie. W Anglii mówi się bardzo często, że **wojska są już wojną zmęczone**, jak dowodzą tego listy, pisane przez żołnierzy do rodzin. Otóż lordowie chcieli zbadać przyczyny tego zmęczenia i pragnienia pokoju. Jeżeli żołnierzy męczy względny spokój na froncie zachodnim, w takim razie — powiadają — należało wysłać te wojska na plac boju, gdzie panuje żywsza działalność.

Socyalni demokraci niemieccy a przedłożenia kredytowe.

Berlin, 15 grudnia.

(BK). Według „Vorwärtsu“ 65 członków partyi socyalno-demokratycznej jest za uchwaleniem nowego przedłożenia 10-miliardowego, a **41 przeciw.**

Zbrojenia Ameryki.

Waszyngton, 15 grudnia.

(BK). Sekretarz marynarki poparł w rocznem sprawozdaniu **pięcioletni program budowy**, który obejmuje 10 dreadnoughtów, 6 krążowników bojowych, 10 krążowników wywiadowczych, 50 kontrtorpedowców, 15 łodzi podwodnych do służby na pełnem morzu i 85 wybrzeżnych łodzi podwodnych, a nadto sześć milionów dolarów na służbę lotniczą.

Porażki Anglików w Azyi.

Konstantynopol, 15 grudnia.

Doniesienie agencyi telegraficznej Milli. Główna kwatera turecka donosi: Na froncie w Iraku słabnie, jak to można spostrzedz, działalność artyleryi nieprzyjacielskiej na skutek silnego odpowiadania na ogień ze strony naszej artyleryi. Skutkiem udałych ataków zbliżyliśmy się bardzo blisko do ważnego nieprzyjacielskiego stanowiska.

Zwycięstwa w Macedonii.

Czwóralianci opuścili ostatni kawałek serbskiego terytoryum.

Medyolan, 15 grudnia.

(BK). „Corriere della Sera“ potwierdza w telegramie z Salonik, że **Francuzi i Anglicy opuścili ostatni kawałek ziemi serbskiej** i znajdują się obecnie na ziemi greckiej za południowy zachód od jeziora Doiran. **Bułgarzy zatrzymali się na granicy.**

Odwrót wojsk koalicyi.

Lugano, 15 grudnia.

Korespondent „Corriere della Sera“ Fraecaroli, donosi z Salonik, że odwrót wojsk koalicyi, który odbywał się w zupełnym porządku, teraz napotyka na znaczne trudności.

Dnia 3 grudnia rozkazał generał Sarrail opróżnić odcinek Krivolaku. Nie było to zadaniem bynajmniej łatwem, albowiem urządzono tam składy środków żywności na 8 dni, a nadto armia miała 1600 pocisków dla każdego działa, zaś do przewiezienia tego wszystkiego miała armia kolej jednotorową. Dla zamaskowania odwrotu, nakazał generał Sarrail pozorny atak na lewym brzegu Wardaru.

Następnie wycofano się z linii, idącej od rzeki Czerna przez Krivolak aż do Bruszniey. Dla maskowania odwrotu utrzymywano przyczółek mostowy na odcinku zachodnim. Tutaj wojska bułgarskie zaatakowały wojska koalicyjne. Na wschodnim skrzydle zostali odparci, zaś na zachodnim wcisnęli się **w skrzydło francuskie.**

Druga linia obronna Francuzów utrzymywała się do 8 grudnia i wówczas opróżniono Demir-Kapu. Tunel, mający 38 metrów długości i most kolejowy 113 m. długi Francuzi wysadzili w powietrze. Cztery dywizye bułgarskiej piechoty i jedna brygada kawaleryi nacierała na Francuzów, którzy opróżniwszy dworce Strumicy, Dawidowa i Morovca, cofali się wzdłuż Wardaru.

Równocześnie, gdy Francuzi zwijali swą linię nad Wardarem, zaatakowali Bułgarzy Anglików i **byliby ich zupełnie otoczyli**, gdyby Anglicy nie otrzymali posiłków z Salonik w sile jednej dywizyi.

Walki na granicy greckiej.

Saloniki, 15 grudnia.

(BK). Bułgarzy obsadzili na greckiej i serbskiej granicy stanowiska, jakie pierwej zajmowali Serbowie. Chwilowo panuje zupełny spokój.

Grecya terenem wojny.

Berlin, 15 grudnia.

Korespondent „Lokalanzeigera“ donosi, że wobec oświadczenia delegatów greckiego sztabu generalnego, iż Grecya nie rozbroi wojsk państw

centralnych, **Grecya stanie się obecnie terenem wojny** między koalicyą a państwami centralnemi.

Pierwszą linią obronną są okolice między Karasuli i Kilimtik, drugą zaś przestrzeń między Amatowo a Kalkiszem.

Francuzi liczą się z możliwem **oblężeniem** Salonik i bardzo szybko budują tam fortyfikacye.

Gdzie Bułgarzy przekroczą granicę grecką?

Lugano, 15 grudnia.

Magrini donosi do „Secolo“, że Bułgarzy **przekroczą granicę grecką na linii Gewgeli—Dojran**, gdzie są w ustawicznych walkach z wojskami koalicyjnemi, a nie, jak przypuszczano, w okolicy Monastyru.

Włochy posyłają wojska na Bałkany.

Sztokholm, 15 grudnia.

Dzienniki rosyjskie donoszą, że obecnie **wysyłają Włochy wielkie transporty wojsk na południe.** Do portów południowych nadchodzą również wielkie zapasy amunicyi i prowiantów. Nie ulega wątpliwości, że **Włochy przygotowują się do czynnego wystąpienia na Bałkanach.**

Grecya się waha.

Prasa rosyjska o stanowisku Grecyi.

Berlin, 15 grudnia.

„Nationalztg“ donosi, że prasa rosyjska **omawia bardzo pesymistycznie stanowisko Grecyi.** — „Nowoje Wremia“ sądzi nawet, że **Grecya znajduje się w przededniu wojny przeciw koalicyi.** — Grecya starać się będzie, zdaniem tego dziennika, o usunięcie wojsk koalicyjnych z Salonik w chwili, gdy wojska państw centralnych przekroczą granicę grecką. **Grecya nie wycofała jeszcze swych wojsk z Salonik**, jak tego domaga się koalicya.

Wedle informacyi „Now. Wrem.“, rząd grecki przeniósł się z Aten do Larissy. Na szczęście Grecya nie jest tak do wojny przygotowana, jakby się to wydawało.

„Russkoje Słowo“, organ Sazonowa, donosi, że **między Grecyą a Bułgaryą toczą się rokowania, mające charakter wojskowy.** Dziennik ten sądzi, że już czas najwyższy, by **koalicya przedsięwzięła stanowcze kroki przeciw Grecyi**, gdyż traci się niepotrzebnie czas na rokowaniach.

Żądania Niemców od Grecyi.

Ateny, 15 grudnia.

(BK). Doniesienie agencyi Havasa: Według nieurzędowego doniesienia, mieli Niemcy zażądać od rządu, **aby ułatwienia, przyznane sojusznikom, zgadzały się z grecką neutralnością.** Urzędowy komunikat o wymianie zdań grecko-niemieckiej nie pojawił się, jednakże sądzą, że Niemcy nie życzą sobie iść tak daleko, ponieważ uznają, że Grecya znajduje się w nadzwyczajnych okolicznościach.

Kronika wojenna.

Aresztowania socyalistów włoskich. W Medyolanie aresztowano bardzo wielu socyalistów, ponieważ w nocy rozlepiali odezwy, wzywające do zawarcia pokoju.

Skandale w dostawach wojskowych włoskich codziennie się rozszerzają. Przeciw pułkownikowi intendantury Pasquato w Veronie podniesiono ciężkie oskarżenia i aresztowano go.

Z Królestwa.

Z uniwersytetu warszawskiego. W auli uniwersyteckiej odbyła się ostatnia imatrykulacya wszystkich kandydatów do uniwersytetu.

Wydano dowodów osobistych studentom według wydziałów: na lekarskim 360, na matematyczno-przyrodniczym 120, na prawnym 110 i na filozoficznym 50, razem więc odebrało dowody osobiste 640 studentów; przyjęto do uniwersytetu **1013 kandydatów.**

Z politechniki warszawskiej. Do dnia 10 grudn. na politechnikę zapisało się **613** kandydatów. Liczba kobiet zapisanych wynosi 14, z których na chemii 9, na architekturze 3, na budowie maszyn 1 i elektrotechnice 1. Z prowincyi zapisało się 73 kandydatów i 3 kandydatki.

„Godzina Polska“. Jak donosi „Dziennik Narodowy“, wkrótce ma powstać w Łodzi nowe pismo pt. „Godzina Polska“. Na ulicach Warszawy rozlepiono olbrzymie plakaty, zawiadamiające, że w najbliższym czasie ukaże się nowe pismo pt. „Godzina Polski“. Rzeczą charakterystyczną jest, że plakaty drukowane są jedynie w języku polskim, dotychczas bowiem władze niemieckie nie pozwalały na drukowanie ogłoszeń innych, jak tylko dwujęzyczne, tj. w polskim i niemieckim równorzędnie. „Godzina Polski“, pomimo, że wydawana będzie w Łodzi, w pierwszym rzędzie jest obliczona na Warszawę. Wydawcą nowego pisma będzie p. Napieralski, redaktorem zaś p. Cezary Zawiłowski, współwłaściciel berlińskiej ajencyi „Wat“.

W odpowiedzi na wzmiankowane ogłoszenie na bruku warszawskim ukazały się odezwy, nawołujące nietylko do bojkotowania „Godziny Polskiej“, jak się wyraża odezwa, ale i lokali, któreby to pismo abonowały.

„Wiadomości Polskie“. W ubiegłym tygodniu upłynął rok wydawnictwa „Wiadomości Polskie“. W dniu 9 grudnia 1914 roku ukazał się na ziemi śląskiej, w Cieszynie, pierwszy numer tego pisma, poświęconego służbie idei Legionów polskich.

Chcąc odpowiednio zaznaczyć i upamiętnić ten rok pracy publicystycznej w służbie Legionów, redakcya przystąpiła do wydania numeru jubileuszowego o zwiększonych znacznie rozmiarach. Szereg wybitnych polityków i publicystów tak z Galicyi, jak i z Królestwa zabierze głos w kwestyach żywotnych dla narodu polskiego.

Na Legiony. Idea Legionów zatacza coraz szersze kręgi, dowodem tego może być żywe zainteresowanie się i serdeczna pomoc, z jaką pospiesza im Warszawa. W ostatnich czasach odbyły się, lub są projektowane na rzecz Legionów następujące przedsiębiorstwa dochodowe: W listopadzie: 12 — przedstawienie zbiorowe w teatrze Wielkim (komitet księżnej Lubomirskiej), 27 — podwieczorek w „Cafe Cristal“ (koło pomocy Legionom). W grudniu: 6 — koncert w Filharmonii, 8 — sprzedaż chorągiewek, tegoż dnia podwieczorek w „Cafe Cristal“, 12 — podwieczorek w hotelu „Bristol“, 19 — wenta u Fuchsa, 20 — przedstawienie opery „Hrabina“. Wszystkie te przedsięwzięcia urządzał „Komitet gwiazdkowy“.

Nadmienić trzeba, że w ostatnich dniach władze niemieckie zalegalizowały w Warszawie: 1. Koło pomocy Legionom, 2. Komitet sanitarny, 3. Komitet gwiazdkowy.

Internowani. Jak już doniosły dzienniki, władze niemieckie przed kilku tygodniami aresztowały w Warszawie p. Turowicza, Sulkiewicza (obywatela austryackiego) i innych. Obecnie dowiadujemy się, że aresztowani zostali wywiezieni do obozu jeńców cywilnych w Skalmierzycach.

Dla odzyskania Chełmszczyzny. Centralne biuro szkolne w Królestwie wydało pismo, w którem powiada: Lud garnie się do oświaty. **Braknie nauczycieli i nauczycielek**, by objąć odzyskane placówki, by na krwią okupioną ziemię polską rzucili siew narodowej oświaty. Wzywamy Was tedy, Koledzy i Koleżanki, byście jak najliczniej zgłaszali się do tej zbożnej pracy. W sprawie obejmowania szkół początkowych zarówno na Chełmszczyźnie, jak na całym terenie okupacyi austryackiej, pośrednictwem i informacyą służy centralne biuro szkolne w Piotrkowie, ul. Rokszycka 16.

KRONIKA.

Powrót uchodźców do Krakowa. Wczoraj powróciła do Krakowa większa partya uchodźców z baraków choceńskich, licząca około 400 osób. Są to przeważnie żydzi. Umieszczono ich w barakach dworca towarowego nr 4.

Szkontrum głównej kasy miejskiej. Na zarządzenie prezydyum miasta odbyło się w dniu 14 grudnia b. r. niespodziewane szkontrum głównej kasy miejskiej w Krakowie. Komisya przeliczyła w obecności dyrektora miejskiej izby obrachunkowej p. Jana Krzyżanowskiego gotówkę oraz papiery wartościowe, i znalazła stan zgodny zupełnie z dziennym obrachunkiem likwidatury miejskiej izby obrachunkowej.

Zarząd koła 1 T. S. L. w Krakowie celem uczczenia pamięci Legionów polskich i ich bohaterskiej walki za ojczystą sprawę i postanowił: 1) utworzyć w lokalu własnym, Jagiellońska 11, bibliotekę, do której wejdą wszystkie wydane pamiątki i wydawnictwa z literatury, dotyczącej Legionów; 2) ofiarować sto koron na zakupienie dziełek z literatury o Legionach wydawnictwa N. K. N. celem rozdania między legionistów jako daru na „gwiazdkę“; 3) dla celów popularyzacyi idei Legionów w formie odczytów zakupić przeźrocza, wydane przez centralne biuro wydawnictw N. K. N.

Choinki. Wczoraj pojawiły się już na rynku pierwsze choinki świąteczne. Z powodu małego dowozu, choinek jest bardzo mało, i to po cenach bardzo wygórowanych. Za małą choinkę żądają np. przekupnie 4—6 koron.

Przejechany przez tramwaj. Wczoraj wieczorem przejechany został przez tramwaj Władysław Adamski, podmajstrzy murarski. Przejechany doznał złamania obojczyka i trzech żeber oraz odniósł ciężką ranę na głowie. Pogotowie ratunkowe po opatrzeniu przewiozło go do szpitala św. Łazarza.

„Kwestya inwalidów“. Pod powyższym tytułem ukazała się większa broszura legionisty H. Eilego, omawiająca to aktualne obecnie zagadnienie. Gdy należy się liczyć ze znaczniejszą liczbą inwalidów, sprawa zabezpieczenia ich przyszłości przybiera charakter nietylko kwestyi humanitarnej, lecz przedewszystkiem społecznej. Poza obszernem omówieniem tej kwestyi, jakoteż zarządzeniami i urządzeniami do jej rozwiązania zmierzającemi, wspomniana praca obejmuje instytucye i świadczenia na rzecz inwalidów oraz bogaty materyał informacyjny, który odnosi się tak do legionistów polskich, tak członków armii austro-węgierskiej.

Śląskie Ligi N. K. N. zwracają się do legionistów, przebywających w szpitalach Śląska i Moraw, z prośbą o podanie adresów, względnie liczby, w celu przesłania darów świątecznych. Ligi śląskie opiekują się chorymi legionistami z Cieszyna, Bogumina, Opawy, Frywałdu, Ostrawy, Witkowic i Mähr. Weisskirchen. Nie chciałyby jednak pominąć tych, którzy leżą w szpitalach innych miast Moraw i Śląska. Zgłoszenia uprasza się przesyłać na adres Ligi kobiet, Bogumin I., Śląsk austryacki.

Odznaczenia w Legionach. Ostatni „Goniec Legionów“ podaje następujące mianowania: Kapitanami (z odznakami IX. rangi): Mężyńskiego Włodzimierza, Lubowskiego Kazimierza, Szczepana Józefa, Rutkowskiego Bolesława.

Porucznikami (z odznakami X. rangi); Pyszko Józefa, Sieranta Modesta, Godziejewskiego Eugeniusza, Schustra Stanisława, Siczka Stanisława, Czaplińskiego Emila, Zaleskiego Stanisława, Górę Jana, Wyspiańskiego Stefana.

Podporucznikami (z odznakami XI. rangi): Serwaczyński Henryk, Bittner Ludwik, Kapałka Kazimierz, Szeliga-Żuławski Juliusz, Sendszek Jan, Biestek Stefan, Pollak Zygmunt, Zych Jan, Nowicki Władysław, Maciesza Adolf.

Chorążymi (z odznakami XII. rangi): Morawski Józef, Małecki Tomasz, Śliwiński Roman, Schubert Awit.

P. Dmowski modyfikuje swe opinie. P. Roman Dmowski, jak donosi „Dziennik Narodowy“, po przybyciu z Petersburga do Londynu, oświadczył w tamtejszych kołach politycznych, że on i jego partya omyliła się, budując swe projekty na wierze w zwycięstwo Rosyi. Zdaniem p. Dmowskiego, należy obecnie przystąpić do budowy nowej partyi na innych, niż dotychczas, podstawach. Programem obecnym winno być „Wolne państwo polskie“ pod protektoratem rosyjskiego domu carskiego.

Całowanie ma być, według „odnośnej statystyki“ najpopularniejszem w Czarnogórze, gdzie wszyscy się całują; gospodarz — goście, minister — chłopa, mąż — żonę, a nawet zresztą chyba nigdzie w świecie nie praktykowane: podatnik — egzekutora:

†

Dr MACIEJ JAKUBOWSKI

Honorowy Obywatel m. Krakowa, b. Rektor i Profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego, Założyciel szpitala św. Ludwika dla dzieci w Krakowie i kolonii leczniczej dla dzieci w Rabce, Kawaler orderu żelaznej korony III. klasy itd., urodzony w Krakowie w dniu 2 marca 1837 r.

opatrzony św. Sakramentami zasnął w Panu 14 grudnia 1915 roku.

Wyprowadzenie zwłok z domu żałoby przy ulicy Dunajewskiego l. 3 wprost na miejsce wiecznego spoczynku, nastąpi we czwartek dnia 16 grudnia 1915 r. o godzinie 3-ej po południu, na który to smutny obrzęd stroskana rodzina zaprasza Krewnych, Przyjaciół, Kolegów Zmarłego i Znajomych.

Nabożeństwa żałobne

odprawione zostaną w piątek dnia 17 b. m. o godz. 10 rano przed Wielkim Ołtarzem, zaś w sobotę o tejże godzinie w kaplicy Matki Boskiej Cudownej w kościele parafialnym św. Szczepana na Piasku.

Osobne zawiadomienia rozsyłane nie będą.

Wydawca: Ignacy Daszyński. — Redaktor odpowiedzialny: Franciszek Kubanek. Drukarnia Ludowa. Kraków. Dunajewskiego 5 (Telefon 1310).